

MISCELLANEA
POSTTOTALITARIANA
WRATISLAVIENSIA
3/2015

KOMITET HONOROWY / HONORARY COMMITTEE

Wiktor Kołesnyk (Uniwersytet im. T. Szewczenki w Kijowie, Ukraina), Lubomír Machala (Uniwersytet Palackiego, Olomuniec, Czechy), Włodzimierz Mokry (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Marko Pavlyshyn (Monash University, Melbourne, Australia), Serhii Plokhii (Harvard University, Cambridge, MA, USA)

RADA PROGRAMOWA / PROGRAM COMMITTEE

Bogusław Bakula (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Polska), Tamara Hundorowa (NANU w Kijowie, Ukraina), Ihor Iliuszyn (Kijowski Uniwersytet Słowistyczny, Ukraina), Natalia Jakowenko (Uniwersytet im. T. Szewczenki w Kijowie, Ukraina), Marija Litowska (Uralski Uniwersytet w Jekaterynburgu, Rosja), Michal Vašečka (Uniwersytet Masaryka w Brnie, Czechy), Łarysa Masenko (Akademia Kijowsko-Mohylańska, Kijów, Ukraina), Grzegorz Motyka (PAN, Warszawa, Polska), Magdalena Koch (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Polska), Myroslav Shkandrij (University of Manitoba, Edmonton, Kanada), George Tarkhan-Mouravi (Institute for Policy Studies, Tbilisi, Gruzja)

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD

Petr Bílek (Uniwersytet Karola w Pradze, Czechy), Vitaly A. Chernetsky (The University of Kansas, Lawrence, KS, USA), Aleksandra Hrycak (Reed College, Portland, OR, USA), Grzegorz Hryciuk (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Juraj Marušiak (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława, Słowacja), Jewgienj Paszczenko (Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja), Jarosław Poliszczuk (Uniwersytet im. B. Hrinchenki, Kijów, Ukraina), Ołeksandr Pronkewycz (Uniwersytet im. P. Mohyły w Mikołajowie, Ukraina), Anna Skotnicka (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Ała Tatarenko (Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie, Ukraina), Natalia Teres (Uniwersytet im. T. Szewczenki w Kijowie, Ukraina), Natalia Wasiliewa (Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu, Rosja)

REDAKCJA TEMATYCZNA

Ołeksandr Pronkewycz

REDAKTORZY JĘZYKOWI

Olga Barabasz-Rewak, Tara Horgan, Richard Změlík

REDAKTOR NACZELNA / EDITOR-IN-CHIEF

Agnieszka Matusiak

ZESPÓŁ REDAKCYJNY / EDITORIAL STAFF

Dorota Żygadło-Czopnik, Tadeusz Klimowicz, Dorota Kołodziejczyk, Łarysa Leszczenko, Mateusz Świetlicki

SEKRETARZE / EDITORIAL ASSISTANTS

Przemysław Józwikiewicz, Anna Ursulenko

Podstawowa wersja czasopisma: papierowa

Adres Redakcji

Miscellanea Posttotalitarianiana Wratislaviensia

Interdyscyplinarna Pracownia Studiów nad Posttotalitaryzmami

Instytut Filologii Słowiańskiej UWrocław

ul. Poczтовая 9, pok. 306

53-313 Wrocław, Polska

tel. +48 71 3754555

e-mail: posttotalitarianism@gmail.com

www.ifs.uni.wroc.pl/posttot.php

Miscellanea Posttotalitarianiana Wratislaviensia 3/2015

© for this edition by CNS

MISCELLANEA
POSTTOTALITARIANA
WRATISLAVIENSIA
3/2015

ELITY W KRAJACH
EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ
PO ROKU 1989

Pod redakcją
Doroty Żygadło-Czopnik

Wrocław 2015
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Ilustracja na okładce: Jarosław Jaśnikowski, *Oczekiwanie*, <http://www.jjart.pl/>

Czasopismo ukazało się w wyniku współpracy wydawniczej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o. o.

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
Wrocław 2015

ISSN 2353-8546 (MPWr)
ISBN 978-83-229-3505-7

Nakład: 150 egz.

Publikacja przygotowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15
tel. 71 3752885, e-mail: marketing@uwur.com.pl

Miscellanea Posttotalitariana Wratislaviensia 3/2015
© for this edition by CNS

Spis treści

DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK (Wstęp) Niechaj powstaną elity! Wybrane aspekty refleksji nad elitami w krajach Europy Środkowej i Wschodniej po roku 1989	9
--	---

Elity polityczne w momentach przełomów

PIOTR BAJDA Czeskie i słowackie elity polityczne — główna przyczyna rozpadu Czechosłowacji	27
KATARZYNA UCZKIEWICZ Rewolucja porzucona przez własne dzieci, czyli o paradoksie niepolitycznej polityki widzianym z Polski	43
LESZEK SZARUGA Kwestia pograniczy w regionie Międzymorza (notatki wstępne)	57
RAFAŁ CZACHOR Klanowość i polityka wewnętrzna Abchazji	65

Lokalne elity władzy — dawne i nowe problemy

RAFAŁ ŁATKA Stosunek elit partyjnych PZPR do Kościoła katolickiego w okresie transformacji ustrojowej na przykładzie województwa krakowskiego	79
TADEUSZ CHROBAK Wymiana członków elity władzy w małej gminie	95

Problematyka elit w badaniach nad kulturą i społeczeństwem

ANNA URSULENKO Tożsamość — klucz, wytrych czy kij? Ukraińskie dyskusje o tożsamości narodowej, kryzysie moralnym i patriotyzmie w latach 1991–2015	109
MARIA G. REWAKOWICZ Elite Trends in the Literary Scholarship of Post-Independence Ukraine	123
LUBOMÍR MACHALA Zaangażowanie polityczne — niepożądane czy konieczne? Przemiany postaw czeskich pisarzy wobec wydarzeń politycznych po 1989 roku (tłum. Hanna Olejniczak)	135
LIBOR MARTINEK Václav Havel v Polsku	145

JAKUB ČEŠKA	
<i>Moc bezmocných jako legitimizační vyprávění</i>	157
MICHAŁ MIESZKO PODOLAK	
Ewolucja statusu i roli polskich elit artystyczno-intelektualnych — czyli od „totalitarnej nobilitacji” do „demokratycznej agonii”	171
ALDONA TOŁYSZ	
Modernizacja sztuki? Przyczyny trwałości dyskursu kolonialnego w postawach awangardowych krajów Europy Środkowo-Wschodniej doby komunizmu	181
PATRYCJA ROZBICKA	
The Voice of the Other in the World of ‘White Elites’	191

Silva rerum

ЛЕОНИД УШКАЛОВ	
Miejsce Ukrainy w czasie i przestrzeni. Wersja Mychajła Drahomanowa (tłum. Marcin Gaczkowski)	201

Recenzje, omówienia, przeglądy

MARCIN JARZĄBEK	
<i>Historia mówiona: między historią i pamięcią, między teorią a praktyką, między „zwykłymi ludźmi” a elitą</i> , „Wrocławski Rocznik Historii Mówionej”, t. 4 (2014)	229
DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK	
Piotr Bajda, <i>Elity polityczne na Słowacji w latach 1989–2010. Kręta droga do nowoczesnego państwa</i> , Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2010	234
MARTA BUCZEK	
<i>Literatúra v kognitívnych súvislostiach</i> , ed. Jana Kuzmíková, vyd. Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava 2014	238
ANIELA RADECKA	
<i>Kobieta we współczesnej kulturze ukraińskiej</i> , red. Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, „W kręgu języka, literatury i kultury” 2, Warszawa 2013	245
Nadesłane książki i czasopisma	251
Noty o Autorach	253

Contents

DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK (Introduction) Let the elites arise! Selected aspects of the reflection on elites in Central and Eastern European countries	9
--	---

Political elites in decisive moments

PIOTR BAJDA Czech and Slovak political elites — the main cause of the disintegration of Czechoslovakia	27
KATARZYNA UCZKIEWICZ Revolution neglected by its own children, or the paradox of unpolitical politics as seen from Poland	43
LESZEK SZARUGA The question of borderlands in the area of Intermarium	57
RAFAŁ CZACHOR Clans and internal politics in Abkhazia	65

Local power elites — old and new problems

RAFAŁ ŁATKA The relationship between the Polish United Workers' Party elites and the Roman Catholic Church in the period of transition as exemplified by the Kraków Voivodeship	79
TADEUSZ CHROBAK Replacement of members of the ruling elite in a small community	95

The issue of elites in research on culture and society

ANNA URSULENKO Identity — a key, a pick, or a stick? Ukrainian discourses on national identity, moral crisis, and patriotism between 1991 and 2015	109
MARIA G. REWAKOWICZ Elite Trends in the Literary Scholarship of Post-Independence Ukraine	123
LUBOMÍR MACHALA Involvement in politics — impropriety or necessity? Changes in the attitude of Czech writers towards political events after 1989	135

LIBOR MARTINEK	
Václav Havel in Poland	145
JAKUB ČEŠKA	
<i>The Power of the Powerless</i> as a story of legitimation	157
MICHAŁ MIESZKO PODOLAK	
Evolution of the status and role of the Polish artistic and intellectual elite, or from “totalitarian ennoblement” to a “democratic agony”	171
ALDONA TOŁYSZ	
Modernization of art? Reasons for the persistence of colonial discourse in the avant-garde attitudes of Central and Eastern European countries under communist rule	181
PATRYCJA ROZBICKA	
The Voice of the Other in the World of ‘White Elites’	191

Silva rerum

ЛЕОНІД УШКАЛОВ	
The place of Ukraine in time and space: Mykhailo Dragomanov’s version	201

Reviews

MARCIN JARZĄBEK	
<i>Historia mówiona: między historią i pamięcią, między teorią a praktyką, między „zwykłymi ludźmi” a elitą</i> , „Wrocławski Rocznik Historii Mówionej”, vol. 4 (2014)	229
DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK	
Piotr Bajda, <i>Elity polityczne na Słowacji w latach 1989–2010. Kręta droga do nowoczesnego państwa</i> , Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2010	234
MARTA BUCZEK	
<i>Literatúra v kognitívnych súvislostiach</i> , ed. Jana Kuzmíková, vyd. Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava 2014	238
ANIELA RADECKA	
<i>Kobieta we współczesnej kulturze ukraińskiej</i> , ed. Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, „W kręgu języka, literatury i kultury” 2, Warszawa 2013	245
Books and journals received	251
Notes on Authors	253